

DOMOVINA

Uredništvo

je na Škofljici cesti št. 3. — Duple blagovolje fran-
kiral, rokupisi se ne vračajo.

Škafnja trikrat na teden, vsak ponedeljek, sredo in petek ter vsa za
Avstrijo in Nemčijo 12 kron, pol leta 6 kron, 3 meseca 3 kron. Za Ameriko
in druge delele takoj red, kolikor morda postojata. Na leto 17 kron.
pol leta 9 kron 50 vin. Namočina se pošilja upravitelju, plačajo se vsa preja.

Na kmetstvo

se plačuje od vsake peti vrate po 20 vinarjev za vsak
bikrat: za vsake kmetstvo in mogočnega kmetstva
znanje pomeni.

Nezaupnica državnemu in deželnemu poslancu Rožkarju.

Gospod državni in deželni poslanec
Rožkar je dobil od gornjeradgonškega
okrajnastopnika, v katerem vidi vsak
štokar precej neprikrito — nezaupnico.
To je za naše spodnjokrajnske raz-
mere, posebej pa še z ozirom na po-
slednje političnega delovanja „Kmečke
zveze“, čije mrtvo orožje je Rožkar,
tako znamenito dejstvo, da se moramo
male pri njem pomešiti, posebno ker
ta nezaupnica — mi hočemo imenovati
otroka po imenu — ni sklep kaknega
razbujenega političnega kroga, na
katerem pridobi kakšen ogrujter go-
vorilni poslušalec za nezaupnico, katero
pripravi, temveč so sklenili odlični
narodnjaki popolnoma na lastno trzno
precejšnje nezaupnice poslance Rož-
karja in z njim — „Kmečki zvezci“.

Še ni dolgo tega, kar so bile
uprte oči celnega Spod. Štajerja v go-
rnjeradgonški okraj, kar so spremljale,
lahko rečemo, simpatije celnega sloven-
skega naroda jenaški boj, katerega so
bojevali izključno pripravi kmetje za
tamokajni okrajni zastop, ne morda
samo letos in lani, temveč celih dolgih
sedemdeset let. Sedaj pa je stori o kr.
zastop gornjeradgonški, svet slovenskih
moč v okraju, politični korak, kateri
vabno opravičeno pozornost vseh spo-
dnjokrajnskih politikov, ki presojajo
mirno in trezno, kako deluje gonja
„Slov. Gospodarja“, Rožkarja, dr. Ko-
robeca in tovarišje na široke kroge
naroda. Morda je marsikdo ta korak
še pričakoval: pod navideznim nar-
vudenjem za „Kmečko zvezo“ je tola
brjaviča, iz katere je šilil sedaj svetel
plamen. Da pa je izrekel resko in trdo
obedno Rožkarjeve politike okrajni
zastop gornjeradgonški je tem po-
membejše.

Omenili smo že, da se je bil v
gornjeradgonškem okraju sedemdeset
let boj proti nemškutariji vidi v
okraju. Ni bil lahek ta boj; bilo je
treba vzeti občino za občino, bilo je
treba s vstrajnim delom, s politično
močjo in brezprimernim narvudenjem
uniziti dostikrat samo vabočilo ljuliko,
katero so sejal nemškutariji. Ni čuda
torej, da se je poročilo v vrstah
kmečkih narodnih bojevalnikov globoko
in skrajno občutljivo narodno čustvo,
katere je sedaj tako hudo reagiralo
na politiko Rožkarjevo in dr. Korob-
čeva. O slednjem vobče ni govora; on
še od nekdaj ne šteje nič v domačem
okraju. A s politiko Rožkarjevo je ob-
sojena tudi „Kmečka zveza“.

Te je popolnoma naravno. Kajti
kaj smo čutili na Spodnjem Štajer-
skem v zadnjem času? Videli smo, da
je sedaj ostro orožje „Slov. Gospo-
dar“ v boju proti Nemcem tako stopil,

da to boli nekatero njegovo najsvet-
stejše pristale. Videli smo, da je ta
list surovo odgnal slovenske napre-
dnjake od pripravljalega dela za mari-
borni okrajni zastop, videli smo, da se
je začel obračati proti edinemu na-
temu narodnemu obrambnemu društvu,
„Ciril-Metodovi šolski družbi“, vidimo
njegovo narvudenje za nemške kršča-
nske socijale, kateri pordarjajo povsod
svoje nemstvo.

Kaj čuda, da so se zbili motje v
gornjeradgonškem okrajnem zastopu,
da bi zavladala v okraju narodno tako
nezanesljiva stranka, kakor je „Kmečka
zveza“ s „Slov. Gospodarjem“? Kaj
čuda, da so je odločno odklonili? No-
čemo s tem nikakor trditi, da stoji v
našem naprednem tabornu; a vesele
dejstvo je, da so spoznali, kam vede
mednarodna politika voditelj „Kmečke
zveze“.

V plamu se sicer ni izreko — in
aljudnosti morda — a govore jasno
dovolj dopisi v našem listu, da se je
ljudestvo še stremilo pizane narvuden-
nosti, v katero ga je zamenjal gospo-
darski program „Kmečke zveze“. Vi-
dijo, da je stranka pobrala le frane in
besede, katere vise danes po vsej dr-
žavi v zraku in katerih se posebno
poslušajo isti, ki stremijo preko
kmečkih glav k slavi in bogastvu.
Vidijo, da delajo ti branitelji vere s
takim delovanjem za popolno bren-
verstvo med ljudstvom. Vidijo, da se
danes pridiga v krstni mesto v cerkvi.
Ljudstvo počasi vrti in se zaveda.
Ne vabimo nikogar v vrsto napre-
dnjakov, kdor ne pride prstovoljno;
veseli nas pa, da vstajajo močje, s
katerimi bo mogoče vsolej in
povsod skupno narodno in go-
spodarsko delo. Kajti tega nam
je najprej treba.

Sledajo nato želje so upoštevali
motje v gornjeradgonškem okrajnem
zastopu s tem, da so se zavzeli za
drž. poslance Ploja. Mi sicer lahko še
danes zatrdimo, da „Slov. Gospodar“
ne bo dal nikoli zadoščanja
drž. poslancu Ploju na neopri-
vite napade nazaj, ko je stopil v
„Zvezo jasnih Slovanov“. Vesele dejstvo
je pa za vsačega redeljaka, in tudi
vzvoditeljstva, kar vidimo, da najde
politno delo Plojevo še vedno ved
priznanja in neomajnega odobravanja,
ko neokritično spletkarjevo voditelj
„Kmečko zvezo“. Človeka silijo ta
naravnost v pero opazke k politič-
nemu gospodu kakor so dr. Korobec,
Rožkar, dr. Pysal, dr. Verstovšek in
tovarišji — pa ta danes, ob tem ve-
selem trzostu, to opominemo.

Izjava gornjeradgonškega okraj-
nega zastopa je znamenit političen
dogodek: ljude v lastnem tabornu
„Kmečko zvezo“ obojejo protinardno
politiko njenih voditeljev. Na Spo-
dnjem Štajerskem se je začelo daniti

tudi tam, kjer smo mislili, da je zora
še daleč za gorami!

Politični pregled.

Domače deželo.

V poljedolskem ministerstvu se
vri 3. in 4. decembra pogovor zastop-
nikov največjih občin, kmetijstva, trgo-
vin in kupovalcev šivil in naračajoti
draginji. Točke pogovora so sledeče:
1. Pri katerih šivilih in v katerih
krajih se čuti podraženje najbolj?
2. Kako bi se dale vrediti cene šivil
v primeri z njihovo ceno v kmetijstvu
in sicer glede mesa, mleka, jajec, kru-
ha, sadja in zelenjave? 3. Kako bi
lahko takaj vplivala država, občina,
društva onih, ki so zainteresirani na tem
vprašanju? — Bojimo se, da pogovor
se bo rodil neomeganega posebnega upa-
ha. Tisti, ki trpijo pod splošno dragi-
njo, bodo imeli najhujši le tolažbo, da
se je vlada vendar okrajno zdelala in-
zanimati za to vprašanje. In sledajoči
volitve so še slavnjej minile. („Doma-
vina“ je spregovorila k podraženju
šivil ruzno besedo v Slov. 136, s dne
20. nov.)

Davek na sladkor se bo znižal in
sicer bo znižal za prvi čas popust
6 K pri 1 q; ako bo vsolet tega naraita
porkna sladkorja, misli vlada davek še
znižati. — Vlada se je sicer ingovar-
jala, da ne more znižati davka na
sladkor, ker šil znižati nekatere politne
pristojbine in sicer sledeče: 1. mak-
malni tarif za rabo politnih nakaznic
so zvala, tako, da se bodo vsolet
denarja ceneje polizale; 2. na isti na-
čin se vrila maksimalni tarif pri pi-
smih in majhnih polizstavah; 3. znižajo
se telefonске pristojbine v mestnem in
irvenmentnem prometu. — Dejstvo, da
so morajo laanske politne določbe trgo-
vinskega ministerstva tako hitro spre-
minjvati in ablsarati, kaže, kako
modra je večni naša ljuba avstrijska
vlada.

V včerajšnji seji je predstavil
baron Beck novega poljskega minis-
trojskega Abrahamowicza. Da novi mi-
nister ni bil prijazen sprejet, se umje
samo po sebi; posebno ostro so nasto-
pili proti njemu soc. demokrati, Rusini
in vavencel. V sadnji naj minolega
tedaja je bil sprejet predlog socijalnih
demokratov naj se o imenovanju Ab-
rahamowicza ministrom v jedni prihod-
nih sej odpre debata. Predsednik dr.
Weiskirchner bi bil rad na vse naizide
to zapredil, pa ni šil. Predlog je bil
sprejet z dvomi glasovi voline in to je
bil prav za prav prvi vidni poraz vlade
v novem parlamentu. Ke pride to mi-
nisterstvo imenovanje na četrni red v
parlamentu je gotovo, da bodo šlašci,

in vlada silili marsikatero bridko in
grenko.

Od mnogih strani, posebno od
vlade, je šilisti pritožbe, da je novi
državni zbor zelo — nezabaven. Na
dvaem redu stoji nepretrgno najni
prodlgi, s katerimi si delajo pama-
noma stranke reklamo med volilci —
a državni zbor ima še velikanske na-
logo roditel predsem državni preobraz
in nagodbi. V dolednem čas tudi ni
upati, da bi mogel državni zbor rodim
potom to nalogo roditel. Rusini in soc.
demokrati bodo obstruivali to državno
neobhodnosti in to radi imenovanja
Abrahamowiczega.

Prosta zveza kmečkih poslancev v
državnem zboru je sklenila resolucijo,
v kateri agovarja šilji imenirjev, da
bi se ne izročila vreditve ruk in po-
tokov ministerstva za javna dela, tem-
več šilji, da se za te zadeve ustvari v
poljedolskem ministerstvu poseben od-
delok: istotako se naj tam ustvari po-
seben oddelek za socijalne zadeve na
kmetih.

Hrvatski poslanci v ogrskem dr-
žavnem zboru še neprestano in šilavo
obstruivajo. Štiridesetomalska stranka
in madžarski klerikalci zahtevajo, da
se mora končati hrvaška obstruivaja,
če tudi s silo; predsednik državnega
zboru Jasth vstraja pri svoji invari, da
bo hrani postavno pravico, ki do-
voljuje Hrvatom govoriti v drž. zboru
hrvaški, kadar hočejo; zatagadelj mi-
slijo nekateri, da bo nastala nova kriza,
ki bo pokopala tudi vlado.

Langnerjeva invari, da se morajo
avstrijska vosečliška, kot zavodi, na
katerih se neguje znanost brez caira
na razna veroispovedanja, spraviti pod
dakovniški vpliv, je izvala kakor
znanje, po celi Avstriji kod odpor.
Znameniti so protestili shodi, katere so
priredili čelki realisti, svobodomislci
in čelki napredni šilje. Tudi voseč-
liški profesorji so shorovali na Dunaju
in v Imenosti in povsod energično
protestirali proti Langurja. V parla-
menta bodo še ta teden debata o naj-
nem predlogu posl. Mauryja, v ka-
terem protestira proti Langurjevemu in
dragih govornikov katoliškega shoda
napadom na vosečliška in vprala
vlado, kakaj jasnista daje za to, da
ostane tudi za bodoče zavarošana vo-
sečliška svoboda. Ta razprava bo leto
tako minila, kakor vladi neprijeta.
Zanimiva, ker bodo spregovorili guta-
najboljti govorniki parlamenta v njej,
vladi pa neprijetna zato, kar hodo
morala priznati Barvo t. j. poredati, da
je pod Langurjevo komando in da se
ne upa niti ganiti proti nasadnjakom.
Naslednja ministri Marcheta čerli se
pa šilji. V krutnem, se, hodo mori

umaknili. Na njegovo mesto priskočil je kardinale Knežević, sodnik poljedelskih ministrov, ali občinski svet profesor knjižničnega prava Humerik. Pod vodstvom ali drugimi vodstvom se bodo začeli boji proti šolstvu in za posebno vrsto vseučilišnih, o katerem je Langer na katoliškem shodu malo neopredeljeno in prehitro govoril.

Vnanje države.

— Na Portugalskem nastavlja vladna despotija, razpisuje politična društva, odpira pisma in zapira soljabe ljube. Vendar pa to kralja ne bo pomagalo; revolucija, ki bo pomnila z njim, je pred duri.

Dopisi.

V odgovor. Pred meseci smo postal dva ali tri dopise „Domovini“ in „Ljubljani“, kjer smo motrili krajšo ali doljšino gibanje. Pri tem sem imel srečo ali nesrečo z neko obojbo pisanja naših strankarskih političnih listov in tudi delovanja naših političnih strank. Oglasil se je nek dopisnik in dejalo in me navdušeno hudo okrcal, v rosnici pa je potrdil le moje trditve, vsaj zbirka mojih članov upam to deloma dokazati. Povrh pa je v nagodi o Dancih in Norvežanih gospod dopisnik zašel na napačno pot, kajti pravilno spadajo v moj dokaz, da so socialna, narodna vprašanja niso ne liberalna ne klerikalna in da so najboljše rešitve brez obzira na kak „liberalni“ in „klerikalni“ rava, kakor ga ravno imamo mi. Prav nič si ne prikrivam, da se bodo nazorci in idejnih ali — „praktičnih“ razlogov v politiki — tudi naši slovenski — diferencirali vedno, medu trditelj je bila v bistvu le ta: pastirno fraze o „liberalizmu“ in „klerikalizmu“ in dolajmo potrditi, dolajmo vtrajati saj je vendar očito, da naš kmet nima posebnega kraha, da živi v dolgih, da naš delavec nima zaslutke primerno plačanja, da nimamo svojega šolstva, nimamo svojega uradništva nimamo slovenskega uradništva, da nimamo kratkonoše v prav nobenem oziru utrjene svoje gospodarke in s tem individualno narodno obstojnost, pač pa smo povsem odvisni. Naš delavec sluzi tajema fabrikanta pod tajno nadzorstvom, naš kmet je suženj tajema kapitala in lastne nevednosti glede strokovne nabiranja, obrtniki in trgovski sloji se nam potajneje, povsod se nam zajeda tajništvo v narodno azije telo, a mi povračamo glavno svojo moč strankarstvu in obojstvu boja, a poleg vsega tega je ravno način boja, katerega za svojo osebo najbolj obojujemo. Če kdo misli reševati politična vprašanja tako, kakor se je godilo to leto, kaže le, da nima ne silke ne kultura. Za svoje oboje vidim med Slovenci najrazličnejšega dela dovtol, da mi niti na misel ne pride ne „liberalni“ ne „klerikalni“ smaj. Da, da, ravno od Dancov in Norvežanov se lahko učimo, da bomo prišli in dobe, o kateri pravi naš rojak dr. Dedič: „Obkroževanje, povziranje je nastopilo, ko bi bil zasenčen in posušen veliki narodni ideal.“ J. V.

— In Praga. Petindvajsetletnica češkega vseučilišča. Preteklo je že četrto stoletje, odkar je bila stara Karlo-Ferdinandova praška univerza razdeljena na dve samostojni vseučilišči, na češko in na nemško. In leto je bil dec. 19. t. m. instaliran kot 25. rektor češkega vseučilišča profesor Goll. V svojem inauguralnem govoru je našel novi rektor in kratko vnanje in notranje zgodovino te do sedaj še jedine češke univerze.

V letniku leta 1902/03 sta bili osnovani dve fakulteti, pravniška in me-

dicinska, prihodnje leto medicinska, ki bo smrti kardinale Schwarzenberga, kateri je bil nasprotnik delitve, tudi bogoslovna fakulteta 1891. leta.

Notranja zgodovina nove češke vseučilišče je neprimerno bolj bogata in zanimiva. Upliv češke univerze na češko znanstvo je velikanski. Pod uplivanjem čeških fakultet se je začelo novo in široko znanstveno delovanje v vrstah strokovnih čeških vede in vse pomen in obseg tega upliva bodo znani že le, ko bodo opisana podrobna zgodovina prvih let. Gotovo je pač to, da se je k tej potovanosti vseučilišča češko znanstvo nepričakovano in nenavadno razvilo ter si priborilo priznanje in spoštovanje celega znanstvenega sveta. Češki narod je dal svojemu vseučilišču vse, kar je premogel, celo vrsto znamenitih znanstvenikov in 4 tisoč študentov, mesto Praga in dežela Češka ji posvečata največje skrb. Le država, nasesto in finančno ministerstvo razvata kot načelna z njim. Minister Tassie je napravil iz šole „politikum“, pa ne v smislu cesarice Marije Teresije, ampak v smislu največje in najumazaneje politične barantije. Vasko docenturo, vsako profesuro, da vsako omaro in aparat, ki ga dovolijo državna uprava češkemu vseučilišču, si morajo češki državni poslanci odkupiti kot politično kompenzacijsko, da o troških za širke, nedej pripomočke in znanstvene stroške niti ne govorim. Ko se je staro vseučilišče razdelilo, so prešli vsi znanstveni zavodi na nemško vseučilišče. Dolžnost vlade bi bila, da v par letih sezida novi češki univerzi nove znanstvene stroške, da jej tako omogoči popolno znanstveno delovanje. Mo zgodilo se je drugače! Češko vseučilišče obstoji že četrto stoletje, narod, mesto in dežela sta mu dala svoje najboljšje — državna mu je pa v teh dolgih 35. letih uničila še le en sam znanstveni zavod t. j. kemični inštitut, tokom t. l. odpre so morda še drugi škalski inštitut, tretji je že dalot nekje na obzoru — o drugih se pa niti še ne govori.

Rektor Goll je v svojem govoru dejal:

„Voda propada, ako mi ne napredujemo. In jaz bi šel svojemu nasledniku, kateri boše slavil 50 letnico, da bi našel naše vseučilišče odgovarjajoče zahtevam čistočnega doba.“ — Dandanes manjkajo češki univerzi vsi vedni skoposti in samikarosti vlade za znanstveno preiskovanje neobhodno potrebni znanstveni zavodi.

Da si država vlada postopati na tak smuten in politični način z najbolj izobraženim, in za Nemci najbogatejšim in najvitalnejšim narodom v Avstriji kriva je bila prej in je še sedaj — alaba, pogrebna politika. Češki politiki so si dali v misel, da je pred par tedni prehitro sveti rok. Za par sladkih obljub in ministrskih portfeljev so se vpregli v vse klerikalne Beckove politike, kulturni interesi in še posebno skrb za češko vseučilišče je pri tem postavljen v ozadje.

Trpkost spoznanja, tako napačna v pokrovnosti politika ovira kulturni razvoj naroda, odziva iz rektorjevega govora. To sodbno in obojbo češko politika je izrekel star mož znanstvenega svetovnega imena in ne morda kak nezrel, nezaklen mladenič! Najtalosnejše na vsem je pa dejstvo, da je ta bridka obojba opravičena in se ne da nikakor ošabiti. In če sli rektor Goll tako o češki politiki, kaj bi rekel še le o politiki naših klerikalcev, ki stoji s dubo in telesom v službi Beckovega imperijanstva še samo zato, ker upajo, da bodo naše šolstvo ne poslovenjeno ampak poklerikaljeno. Z namenom, da pribore duhovstva in cerkvi oblast nad šolstvom,

so se naši klerikalni poslanci svetovali z imperijanci in slegovno vlado in so svojih stavovskih in obojbi koristim štrvali kulturne koristi in potrebe slovenskega naroda. — Da, še to treba poudarjati in poudarjati, da narod spregleda in sprevidi, komu služi in za čigavo koristi se trudi sledeč duhovskim politikom.

Slovenske novice.

Štajersko.

— Volitve v češinsko komisijo za celjski okraj se vršijo dne 28. 29. in 30. novembra, in sicer volji dne 28. novembra I. razred 2 ude, dne 29. novembra II. razred 1 ude in 1 namestnika in dne 30. novembra III. razred 2 namestnika. Voli se vedno od 9.—12. ure dopoldne in od 8.—7. popoldne na c. k. inšpektoratu v Celju Ringstrasse 12, II. nadstropje obojbi ali pa pisarno s tem, da se polijejo z imeni kandidatov izpolnjene in podpisane glasovnice z legitimacijami vred na naslov: C. k. volilni komisar za volitve v češinsko komisijo v Celju Ringstrasse 12, II. nadstropje. Sporočeno nastavljeni kandidati so: V I. razreda 2 ude: g. Anton Turnšek, trgovec, Žlaibor, g. Martin Vrečko, krčmar, Vojniška okolica; v II. razreda 1 ude: g. Josip Širca, župan v Zalcu, 1 namestnik: Stigile Franc, krčmar, Betica; v III. razreda 2 namestnika: g. Ignac Cajhen, posestnik, Teharje, Mihael Josovič, c. k. notar, Vransko. — Podpisane glasovnice z legitimacijami vred se lahko oddajo v pisarno dr. Josipa Bernca v Celju.

— Izvršni odbor društva Sokolski dom v Celju se vrli v soboto, dne 30. t. m., zvečer ob pol 9. uri s sledovim opredelom: 1. Sprememba pravil. 2. Sklepanje o stavbi šolskega doma. 3. Razni nasveti. Z ozirom na važnost tega občnega zbora prvi odbor na mnogobrojno udeležbo. Opozorjamo vse člane društva Sokolski dom, da je sprememba pravil neobhodno potrebna. Pri sklepanju o tej točki mora biti navzočih večje število članov in bi se radi neoplošnosti varstva stavbe zadržali, kar bi stvari silno škodovalo.

— Plesne vaje priče so bodo v nedeljo, dne 1. grudnia t. l. Vaje se vršijo v mali dvorani „Nar. doma“ v Celju trikrat na teden in sicer ob nedeljah popoldne od 2. do 5. ure, ob sreдах in petkih zvečer pa od 8. do 10. ure.

— Imenitni volilci v štajerski deželni zbor za celjski volilni okraj se razporedijo na ogled in v srbo reklamacije od 20. do 28. novembra 1907.

— Odeak talskega „Sokola“ v Braselvach si je na II. rednem svojem občnem zboru izvolil slednji odbor: predsednik br. Anton Plaskan, podpredsednik br. Julij Servnik, tajnik br. Rad. Salaba, ordinar br. Fran Klemen, odborniki br. Rado Tulak in br. Fran Vrankovič, namestnika br. Josip Cisel in Tone Nepunlan, pregledovalca brat Anton Maglič in brat Jozef Omaladič. Odeak je v svojem prvotnem delovanju vključil marsikaterim zaprekan lepo napredoval. Tolovalci v v hili g. Paner-ja, ki je dal za to potreben prostor brezplačno na razpolago, zakar mu izrekamo priščeno sokolsko zahvalo, nadalje gro lakreza hvala bratu Josip Hvalenci in Zalcu, ki je v svojo politovalno delavnostjo vladil talovalce ter dosezi ran lepe aspehe. Zelo mladen „Sokola“ da bi tudi naslednji na udari podlagi in razum dela del pa zdržati poti k svojemu višjemu cilju, ter se tako razvil v krepkega „Sokola“, klizemo mu bratki „Na udar“!

— Povedli je vian sedaj po bližnj Poljanec delavca Žalabara, čemu je Zbelovnja. Hotel je preokolišiti železnico, pa je padel in v tem trenutku ga je povzli konjski vlak. Tudi na udeležbi vlakce tudi si tako zaneslo, res kakor si ga ljudje predstavljajo.

— 56 letosno Radeckijere smrt so slovenski stavili sadaj, nadejajo se Danaja. Slavnosti so se udeležili od poslanskega veteranskih društev in vseh avstrijskih pokrajev. Načrtovala Franc Ferdinand je nagovoril pri paradi pred Radeckijerim spomenikom vse Radeckijere veterane.

— Za uradništvo v Bradelah je vložil dr. Benkovič v državni zbori interpellacijo in sicer za uboljšanje stanovanjskih razmer in uradništva poslopja v Bradelah.

— Lepa soderbje v Kristianu. K notici, da se priključuje v „Slovenskem Gospodarju“ neki duhovnik, kor mda je na Dunaju rekli neki mladenič „far“ pripominjamo sledeče: Vstopil 13. t. m. na Joseničah v kupe neki duhovnik in Hrvaški. V kupeja našde dva duhovnika, starega in mladega. Na vprašanje, odkod prihaja, odgovori hrvaški duhovnik: „Od pisateljstva Šupnika Moka.“ Dočim je bil stari gospod povsem miren, vrnate mlajši kakor besni in zavpije prav rovtarstvo: „Kaj, pri tem norec ste bili?“ Ko ga zavrne hrvaški duhovnik z ogroženjem, vrpi dalje: „Kaj pa je, če ne norec, ko pa pije same oslarije!“ In ta duhovnik je profesor na škodljivih navodih v Št. Vidu. Da bi se pisal za Arha, ne trdimo. Na kakšni višini pač mora stati zavod s takimi profesionalnimi močmi! — Še en slaba! Ko je bil sedanjji monsignor in „Mohorjer“ tajnik Podgorce de prefekt v celovskem „Marjaninju“ je jemal dijakom in rok Molkevo knjigo s kaj fine opombo: „Kaj boste brali to roči! Ali ne veste, da je Molko smejan!“ Tako govorijo slovenski bratje o sobratu, ki je za Slovence vsaj tolikoga pomena kakor deset Arhov in pet Podgorcev, če ne večjega in kot dšohven pač uglednejši nego kak Arh! A po listih črtilji, de roče neprimiljen dijak „far“! Pogledje poprej vendar na svojo preostalo čino!

— Namestbenje kletarskih nadzornikov. C. k. štajersko namestništvo v Gradcu razpisuje na podlagi viskega zakona s dne 12. aprila 1907, drž. zak. št. 210, za štajersko, Korotko in Kranjsko dve mesti kletarskih nadzornikov.

Namestbenje bo za sedaj privzeto, da eno leto in sicer z dohodki X. plačilnega razreda državnih uradnikov, ter s poznim povzecom po 2500 krun.

Kletarski nadzornik mora dobro poznati gore inezovane okoliš in mora biti vešč kmetstva in slovenskega jezika.

Pravilno kolekovanje prolaže morajo biti opremljene s kratkim in z domovinskim listom, s šolskim spričevali ter s izkazi praktičnega delovanja; prolaže so nasloviti na visoko c. k. poljedelno ministerstvo, ter se vložiti do najkasneje 15. decembra 1907 pri c. k. namestništvu v Gradcu.

Natančneje določbe razpisane so v uradnem listu „Grazer-Zeitung“.

— France Mikar, podpredsednik „Kmetičke zveze“ je imel sedajjo nedeljo na Polzei — zaspen obed. Slišijo se glasovi, ki trdijo, da hoče gosp. Mikar kandidirati v deželni zbor. No, „program“ Kmetičke zveze se je dobro našel na izmet in to je — klerikalom dovolj.

— Povrhli so kano Martin Korotko, morilca posestnika Laha s Poskive za predlog drž. pravdnika od 4 na 7 let.

— Naše občine — za pravice našega ljudstva Kolikokrat smo se govorili o tem, koliko smo o tem pisali — in vendar je za toliko občin brezuspelo in zaman! Za danes navedemo le sledeče občine: Viljanja vas, Nova cerkev, Škofja vas, Smartno, ki sicer slovensko dopisujejo predstojnim oblastim, ki so pa dosledno tako ljubeznive ali postredljive, da sprejemajo nemške uradne dopise od okrajnega glavarstva, davkarje, sodnike itd. Narodni mojhe, ki vodite imenovane občine, storite vendar še ta korak, ki so ga že starij storile naše zavedne slovenske občine — invračajte vse nemške dopise, tako boste skrbeli za svoj lasten ugled in tako storite neprepeljivo mnogo za naše narodne pravice.

Ali se uvidite, kako nam škoduje tako malomarno postopanje? Bodimo občinski mojhe, in oblasti bodo z nami drugače postopale — torej: Viljanja vas, Nova cerkev, Škofja vas in Smartno — uradite slovensko — nemške uradne dopise nazaj!

— Popravek. V zadnji številki smo dejali, da je imenovan Dviedumsky novim poljskim ministrom rojakom; to se je zgodilo pomotoma; novi poljski minister-rojak je namreč David pl. Abrahamowicz, Dwiedumsky pa je ostopil.

— Vžigalice se podraže. Intelovaleci vžigalice so sklenili na svojem shodu v Piznu po celi Avstriji podariti vžigalice za 10 odstotkov.

— „Korosee“, glasilo korotkih nagradnjakov, je začel pretekli teden izhajati v Kranju v Ljupčevski tiskarni. List je pisan zelo poljudno in poudarja lasti gospodarske težave korotkih Slovencev. Štajerskim narodnjakom in društvom, ki so podpirali doslej ukrajno klerikalni „Mir“, priporočamo nov list v naročje.

— Zeleniška neugoda. Ponoči od sobote na nedeljo so skočili v postaji Prestranec blizu Postojne štirje vosovi tovornega vlaka s tira. Vleček tega je imel jutranji poštni vlak v nedeljo precejšnjo zamudo.

— Zanimivosti iz Ptuj. Kakor strela iz jasnega doletela je nalaga g. Japana J. Orniaga neugoda, ki ga še bolj boli nego lanska novembarska neugoda, ko je izgubil oziroma v Ameriko pobegnil njegov podpisani slavnega imena Frasc Kaiser, ker bi ga sicer radi goljufje pod ključ djali. Letošnji november pripravil mu je drugo, še hujše prenečenje. C. kr. namestaja v Gradcu je pred 14 dni našemu suspendirala Orniagovo domno ruko oziroma tišto glavo, s katero je on navadno mislil, namreč uradnega vodjo Eberhartingerja ter izročila uradne posle mestnega urada posebnemu komisarju. Dolge ga slorabe uradne oblasti. Hitro po tej katastrofi zbrali so se mestni občje na posvetovanje, ki je trajalo do pozne noči. Kaj so akrenili, se ne ve. Navadno o vsaki seji izročijo hitro v vse časnike plodove svoje modrosti. O tej seji pa molče kakor grob. Mi očitno, da je ta suspenzija le prolog; djanje in epilog se pride. Orniag je precej klavirn in potir, kar je razumljivo. Sliči, da do prihodnjega sredebna slana še hujše popari njegovo občutljivo cvetje. Vaska nje do vromena.

— Od Sv. Lenarta v Slovenskih goricah. Še enkrat o gospodu Roškarju. Kmet izpod Vrha ni po godi zadnjem dičnemu orjaku. V svojem odgovoru ta vrli naš poslanec govori proti Gorjanjardončanom tako odhano, kakor bi imel cel jutaj Štajer v svojem žepu. In to naj bo naš slovenski kmet, zastopnik naših kmetov? Ta je pa govoril iz njega nekdanji misarski po-

maguš v Gradcu, takrat, ko je bil naš gospod Roškar še socijalni demokrat. — Zato pa hočemo še mi — in sveto-lenskega okraja nekoliko odkritih besed s tem domiljavim orjaku govoriti. Kakšne pa so zašlege Roškarske za naš okraj? Hvali se so svojim govorom o živinoreji v delnem zboru. Ali smo otroci, da nas boče mož s temi otrobi slepti? Gospod Roškar je predlagal, da naj delni zbor pospešuje živinorejo. To je tako jalov predlog kakor nobena njegovih telic ni tako jalova. Taki predlog se mora premisliti in utemeljiti. S čim naj delni odbor pospešuje živinorejo? Navetajete ma in potem zahtevajte! S takimi pahljimi beadam pa se stvari samo škodajo. Vam bomo mi malo podkna naročevali, gospod Roškar! Delni zbor naj sam da subvencijo za nakup le plemen živine, naj nam pomag, da se v Slov. goricah zastavi vsaj mala kmetijska šola za zinski tedej. Zaka Roškar ne pomaga Ljutomerčanom, ki nekaj tacega in svoja moči poskušajo? Delni odbor naj nam redno pošilja potovnega učitelja za živinorejo, sbojlanje travnikov in mlekarstvo; naj nam da podporo za premije za lepo plemeno žival in tudi za lepo pitane vole; naj nam podpira naše zadruge in podpira okrajni zastop pri cestah i. t. d.

A kaj ste Vi storili? Pri okrajnem odboru ste osolili neko pogodbo celo leto v žepu, da je naravno več tiseč škode, katero je nek drugi poslanec popravil.

Za mlekariko zadruge pri Sv. Trojici se niste brigali, ono pri Sv. Boškanku pustite žalostno pogiriti. Niti za dobro le plemeno živine niste skrbeli v okrajnem zastopu. Niste se brigali, da bi se preskrbelo lepih plemenih svinj za polovično ceno našim posestnikom. Niti jedne bikorejke zadruge niste ustanovili. Pri Sv. Lenarta je prostor in prilika za mlekariko zadruge, vi se za to ne brigate. Ustanoviti bi se morala tam kmetijska podružnica za okolico. Vam to doseči še ni bilo mari.

A eno zašlego imate. Zda ko so vam drugi spravili v red posojilnico, zasedali lep Narodni dom, zasedli ste v zadruge neslogo in spraznili posojilnične hiše — vse iz nepremišljene strankarske strasti in ker vam je tako ukazoval kaplan Bosina. Vi ste odšli štajerski slovenski poslanec, ki ima dva mandata v rokah. To vam da dolžnosti za svoje volilne okraje. Samo hujkanje po drugih okrajih nič ne pomaga. Podirati, kar dragi zidajo je lahko, sam zidati pa ne znate. In zato vam bomo še večkrat grajali Vase delo, kjer je graje zaslužilo.

Misarski kmet.
— **Prejaja.** Vse p. n. redeljabe, ki imajo kaj knjig na razpolago, prosimo, da blagovolijo katere poslati v svrbo ustanovitve ljudske knjižnice pri Sv. Stefanu. Hvalaedo se sprejemajo tudi denarni prispevki; s to prošnjo se obračamo klasti na naše p. n. denarne zavode. Komer je na urca blagor in isobranba ljudstva, naj blagobohato spoštvita to prošnjo. Prispevki naj se blagovolijo poslati na naslov: Pavel Flerš, nadučitelj, Sv. Stefan, pošta Šmarje pri Jelšah.

— **Ljutomeraka kmetijska podružnica** sklenila je nedeljo 1. dec. 8. arvo predpoldne v gostilno Vaspotiča v Ljutomeru zborovanje, pri katerem bodo potvorni učitelj gosp. Ivan Belle govoril:

a) Kako bode treba letos s od toče polkoderovano trto ravhati, da po simi se bo posebja in kako razsti, da bo pričakovati drugo leto kaj nekaj pridelka.

b) O novi vinski postavi, ki stoji s tem dnem (t. j. 1. decembra t. l.) v veljavo.

— **Božetah.** Z zadnjim odlokom del. del. sveta so v višji plačilni razred še pomaknjene sledeče šole: v I. plač. razred Sobota, v II. plač. razred Blagovna, Trbošje pri Mariboru, Svitiša nad Mariborom in Hajdina.

— **Gospod državni in delni poslanec Roškar** je dobil iz goraje radgungskega okraja sledeče pismo:

„Voleposlovani gospod delni in državni poslanec! Kakor je razvidno iz časnihkih poročil, so boče tudi v naš goraje radgungski okraj stihotapiti bratomni boj, kateri bi stegnili nam obnejmim Slovencem zelo škodovati oziroma nam tako težko pridobitve glode narodnostne zadeve izpodkopavati.

Mi smo in bomo zmiraj proti temu, da se nekakim dičnemu in uglednemu državnemu in delnemu poslancu gosp. dr. Ploju jemlje ugled.

Mi smo glede delovanja porednega gosp. poslance prisiljeni pripoznati, da je on eden najdelavnejših in tudi najvplivnejših naših poslancev.

Prosim Vas toraj aljdašo, blagovolite skrbeti za to, in delati, da se ooba omanjega gospoda poslance več po časnihkih ne bo bistila in da se mu da zadovoljenje!

Ljutomer, dne 23. nov. 1907.
Trstenjak l. r., Zemljik l. r.,
sedelnik poslanec
okrajnega zastopa Zg. Radgona.“

Tako pismo od tako odličnih narodnjakov je velepomembna nezaupnica, katero pa si je gospod Roškar tudi počtino zaslužil. Ta nezaupnica znani potaz Roškarske in Korotke strahno strankarke in bratomorne politike v goraje radgungskem okraju.

— **Surovost v županišču.** Pred nekaj dnevi se je smotil priden posodajja Lindiča iz Sv. Vida pri Orobelnem v kuhinjo tamojnjega županišča. Ker pa tam ne morejo trpeti ne ljudi ne živali, so se na pam tako razjezili, da mu je nekdo zasadi v telo vilice. Vilice so obidele pen v telesu in prišel je taleč od bolečin s vilicami doma. Njegov gospodar ni vedel, kdo je storil to surovost. Na enkrat pa se odprejo vrata in — županiška dekla je prišla po vilice, katere so morali poprej pen in telesu strgati. Takšne surovosti se gode v hiši županiški. Upamo, da nikdo ne bo posnemal tako lepega vrgleda.

— **Drobne novice.** Obesil se je v Mariboru upokojen sodniški oficijal g. Fr. Kramberger. — Umrl je v Mariboru upokojeni nadučitelj g. Vinko Kocmat. — Umrl je v ptujski bolnišnici oče znanega vinotrtca Kaiser, kateri je s sinovo krdo izgubil vse premoženje. Oče Kaiser je bil nekdanj med ustanovniki ptujake Čitalnice. — Divjega kosa je ustrelil v Ročevem revirju pri Hrastniku gosp. učitelj Lehar. Lovski blagor! — Pogoril je v soboto zvečer posestnika Lasnyu v Pleškem pri Hrastniku blav. K potarje se prihiteli trbovčjaka in hrastniška požarna bramba.

— **Zgodovinsko društvo** za Sp. Štajer* je imelo zadnjo nedeljo v Ptuj lepo običajn občni zbor. O zgodovini mesta Ptujja je predaval g. dr. Kovačič iz Maribora. Vspodbajalo se je na ustanovitev sarnodnega muzeja za Sp. Štajer.

— **Ustrelili** se je v Steinaču na Tirolskem 22 letni šolanski delavec Štor, doma iz Šmarja pri Jelšah. Bil je na glasu kot zelo priden delavec.

Vzrok smrti je bilo nezdravljiva bolezen.

— **Is Maribora.** Upravno sodišče je doletelo, da mariborski mestni občini ni treba plačevati od mestnih vtov darika, ker jih je maribor za javne prostore, ki so darika prosti. Doslej nista plačevali tega darika samo mestni občini Dunaj in Praga.

— **Špekulacije s človeškim življenjem.** V Mariboru je več ljudi, ki kašajo svoje ljubavne do bliznjega na prvi dičah naziv. Ljudi, o katerih vedo, da se ne branijo alkohola, pregovarjajo (osiruma jih pregovarjajo najeti agentji), naj se dade zavarovati na življenje — plačevati zavarovancom ni treba. Še več, oni še dode zate plačilo — polico pa si obdrže dočelniki, da zamorejo potem po smrti zavarovančev dobiti zavarovalnico. Zavarovancom (ki pa dostikrat še sami ne verujejo da so zavarovani, ker so bili zavarovani v pijanem stanju) audije pijače slasti žganjice kolikor si je ti želi. Členi nekaj let zapadejo smrti radi preobilo žvrtnega alkohola. Njegov Samaritanec — pa dobi mastno zavarovalnico — naj zavarovalnica ne more sumiti da tiči v njegovi kubi pravzaprav morilec.

Take vesti so krojile po mestu že pred leti — a sedaj, se smota odvele. Morde so počeli neki pravice spraviti kaj več leti v to zadevo. To se le govorilo, ki jih pa ni dočela verjeti. Spravljajo se v avro s zaporom pisanja Schriebla, Ročarica, Korema in tovarjstvi, o katerem smo zadnjič poročali.

— **Vola je ukradel** posestnika Antona Golaha v Gornji Ročici na Štajerskem nek okoli 50 let star človek. Vol je rumenkast, 3 leta star in 200 K vreden. Pravijo, da je gual tat vola proti Ljbljani.

— **Zapeli** so v Gradcu zadnjo nedeljo zavrelo več tatvin in goljufij političnega znanstvenca Angelo Britnik, pristojno v Loka pri Zid. mostu.

— **Is Gradcu** se nam piše: Ševeda in akademika podružnica sv. Cirila in Metoda v Gradcu na svoji vsednici dne 18. novembra 1907 nista imelo okoli 50 kron čistejša dobitka, ampak 100 K, ne ritterji skupščina iz sarnodnega blaga.

— **Gradec** in naše obrtniške. V nedeljo so došli v grški ročinski dvorani darila za najboljšo izdelko na razstavi izdelkov grških obrtniških vajencev. Med oimni, ki so dobili prva darila, čitamo slovenska imena: Melnik, Tenček, Pibenjak, Redč, Vradka, Behek, Slanovec in še mnogo, mnogo drugih. Koliko teh mladih, nadejnih fantov se porree pač v domovino? Bojimo se, da ne bodo. Podrjo jih še semtvo — k nam pa se bodo naselili Nemci. — Kaj pa je s slovensko občniško organizacijo na Spodnjem Štajerskem?

Kronjeblatje.
— **Ljbljanski poštni uradniki** so imeli zadnjo nedeljo v Ljbljani shod, na katerem so se izrekli slasti za hitrejšo napredovanje v službi, da bodo mogli vlad neznanne drugaje stvari. Shoda se je udeležil državni poslanec Hribar. — Zadnjo nedeljo so zborovali poštni uradniki v 35. avstrijskih mestih in povsod stavili isto zahtev.

— **Frar** imajo na Kranjskem 15.371. Panji darok je vpeljal v 65 občin in priznala na leto 11.390 K.

— **Godmndostitodno** praznjo dne 20. decembra razpisni slovenski skladatelji Anton Fister.

— **Preudopojni** spopet. V Ljbljane so pripeljali v soboto popoldne iz Korotke 30 kamencev, ker v Celovcu silnajo več prostora za nje.

Se vidi, da se zima bliža in razne postopalske ptice solivke se selijo pod strehe!

— Na Jelencah se pri sobotni volitvi župana Nemci sopet manjkali.

— Dveje mačke je ustrelil v škofjolski okolici g. Petz in škofje Loke.

— Zaradi počastnosti kranjske delalne vlade se pritožuje v „Slovenca“ poslanec žitnik. Kranjska vlada ne namreč dosedaj ni poslala porčila o letošnjih njmah na Dunaj, da bi mogle dobiti posamezne občine podpore. — Kaj bi neki zvedeli, ako bi se naši štajerski poslanci malo podučili, kako — hitra je štaj. delalna vlada?

Primeraka.

— Ubaj. V Ravni nad Solkanom ne našli v posejdelj xjstraj ubitega mladeniča. Kako se je dogodil zločin, ne se ne ve.

— Ubešni župan. Župan na Vel. Lohinju, neki Lera, je več oseb gmotno odkdoval in potegnil v Ameriko.

Služba občinskega

redarja

in sluge z letno plačo po 528 kron in uniformo se odda takoj pri občini trg Šmarje pri Jelšah. 416 3-1

Prošnje vložiti je do 10. decembra 1907.

Učenec

za trgovino mešanega blaga s primerno šolsko izobrazbo, se sprejme pri trdkri:

Norb. Zanier & sin
Sv. Peter :: Savinska dolina.

Naročajte plačilne listke
dr. sv. Cirila in Metoda!

Lovski voz

(Jagdswagen)

eleganten z 6-8 sedeli se po cenil
415 prodaja pri 3-9

Karel Cimperšek - trgovca
Savinska ob Savi.

Nakupiti želim več vagonov lepoga bukovega ogljja

Cena po dogovoru kakor tudi odpošiljanje intega.
Plačilo posrebu na upravn. Domovine.
(301) 3-3

Steekenpferd lilijino milo

50-55 od Bergmann & dr. Dravdani in Došin na Lubi (Čusko) 97
je in ostane po prisanjih, katere dobivamo dan za dozem, najbolje odpravi mla
proti pogam na lica in v dozgo notre, mogle kate in odprave barve na obrazu.
Lomaj po 80 v je dobili po vsaki letarski, draperiji, trgovini s čili in v milona ter pet letja.

Darujte Ciril-Metodovi družbi!

Stanje hranilnih vlog ==
23 milijonov kron.

Mestna

hranilnica ljubljanska

V lastni hiši v Prešernovih ulicah št. 3
poprej na Mestnem trgu zraven rotarja

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure popoldne in od 3. do 4. ure popoldne, jih obrestuje po 4%, ter pripisuje vsakodnevne obresti vsakega pol leta h kapitalu. — Rentni davek od vplačnih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunala vlagateljcem. Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vse svoje davčne moči. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlati to, da vlaganje v te hranilnice tudi sedišča denar malecletnih otrok in varovanec.

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potem c. kr. poštne hranilnice.

Poseja se na zemljišča po 4 1/2% na leto. Z obrestmi vrod pa plača vsak dolžnik toliko na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo ravno 5% izposojenega kapitala. Na ta način se ves dolg poplača v 62 in pol leta. Ako pa želi dolžnik poplačati dolg z obrestmi vrod na primer v 33 letih, tedaj mora plačevati na leto 6%, izposojenega kapitala. Dolžniku je na prosto voljo dano, svoj dolg tudi poprej poplačati.

Poseja se tudi na menice in na treddesetne listine.

Rezervni zaklad nad 800.000 kron.

(8) 12-11

Savinski liker

preiskan in preizkušen na o. kr. polj. preizkuševališču na Dunaju.

Savinski liker

je pripravljen iz planinskih in gorskih zelišč, ter se priporoča kot krepični napoj v zdravstvene namene. ♦♦ Lastnik znamke

Vincenc Kveder

Žalec v Savinski dolini, Stajerska.

308 150-4

„Ilustrovani narodni koledar“ letnik XIX.

za leto **1908**

je izšel in je dobiti v
Zvezni tiskarni v Celju.

Cena: brodiran K 1.—, elegantno
v platno vezan K 1.50,
po pošti 20 vinarjev več.

Uredil
prof. dr. Ant. Dolar.

DAGROUDE VENGE,

V VSEH VELI-
KOSTI IN CENAH

TRNOVE ZA VENGE

IN NAPISE Z ZLATIMI
ČRKAMI PRIPOROČA :

PETER ROSTIC V CELJU.